

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง “บทบาทผู้นำในการส่งเสริมงานสวัสดิการชุมชนของกลุ่มสังฆะระสมทรัพย์วัดโขมง ตำบลโขมง อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพัฒนาการของกลุ่มสังฆะระสมทรัพย์วัดโขมง และบทบาทผู้นำในการส่งเสริมงานสวัสดิการชุมชนของกลุ่มสังฆะระสมทรัพย์วัดโขมง โดยวิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ประชากรที่ศึกษาคือผู้นำกลุ่มจำนวน 22 ท่าน และพื้นที่ที่ทำการศึกษา คือ กลุ่มสังฆะระสมทรัพย์วัดโขมง ตำบลโขมง อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี

ผลจากการศึกษา พบว่า กลุ่มสังฆะระสมทรัพย์วัดโขมง เกิดขึ้นจากแนวคิดของพระสงฆ์ที่รับรู้ปัญหาถึงความยากจน ความเป็นหนี้สินนอกระบบ การทำมาหากินที่ไม่ยั่งยืนถาวร โดยประยุกต์หลักธรรมเพื่อหาทางแก้ไขปัญหาในชุมชนให้เกิดขึ้นมาเป็นรูปธรรม โดยประสานศาสนา ชุมชน และครอบครัว ดำเนินกิจกรรมการระดมทรัพย์เพื่อสร้างทุน โดยการใช้เงินเป็นสื่อในการปรับและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ และการรวมกลุ่มสังฆะระสมทรัพย์ เพื่อสร้างทุนของชุมชนให้เข้มแข็ง อันก่อให้เกิดความพร้อมเพรียง และความสามัคคีกันในชุมชน โดยผ่านกระบวนการให้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง

บทบาทผู้นำในการส่งเสริมงานสวัสดิการ มีทั้งฝ่ายสงฆ์และฝ่ายฆราวาส มี 4 ด้าน ได้แก่ ฝ่ายสวัสดิการการกุศล ฝ่ายสวัสดิการด้านอาชีพ ฝ่ายสวัสดิการด้านทุนการศึกษา และฝ่ายสวัสดิการด้านสุขภาพอนามัย สำหรับพระสงฆ์นั้นเป็นผู้ปลูกจิตสำนึก ให้การเรียนรู้หลักธรรมส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม ซึ่งถือว่าเป็นบทบาทสำคัญอันดับแรก ทำให้ชุมชนเกิดการตื่นตัวและหันมาให้ความสนใจกับกิจกรรมกลุ่มสังฆะระสมทรัพย์เพิ่มจำนวนมากขึ้น และให้คำปรึกษาเป็นการให้คำปรึกษาและเพื่อทราบถึงความก้าวหน้า ตลอดจนปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการดำเนินกิจกรรมกลุ่มร่วมกัน การที่พระสงฆ์เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องในฐานะให้คำปรึกษาก่อให้เกิดการประสานความร่วมมือได้ง่าย และมีการดำเนินกิจกรรมเป็นไปอย่างโปร่งใส และจริงจังต่อกัน รวมทั้งบทบาทในการส่งเสริมกิจกรรมร่วมกัน กับคณะกรรมการซึ่งเป็นผู้นำฝ่ายชุมชน โดยการสนับสนุนใน 3 ขั้นตอน คือ ขั้นแนะนำเตรียมการ ขั้นก่อตั้งกลุ่ม และขั้นดำเนินกิจกรรม ทั้งสามขั้นตอน มีจุดมุ่งหมายให้เกิดการปฏิบัติจริงและมีความซื่อสัตย์ต่อกัน โดยการส่งเสริมการเรียนรู้ให้ชาวบ้านรู้จักคิด และหาวิธีการแก้ไขปัญหาของตนเอง กำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน โดยพยายามให้การศึกษาแก่ชุมชนให้เห็นประโยชน์ของการรวมกลุ่ม และมีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้น ๆ ซึ่งแนวทางในการเรียนรู้เกิดจากการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง การเรียนรู้จากนำไปหายาก

และการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมโดยยึดหลักสัจจะ ความจริงใจ พุดจริง ทำจริง เพื่อหาทางแก้ปัญหา ร่วมกัน ทำให้มีฐานะทางการเงินที่มั่นคง มีกองทุนใช้สำหรับการเจ็บไข้ได้ป่วย หรือยามเสียชีวิต มีการมอบทุนการศึกษา ทำให้ชุมชนเกิดพลังรวมกลุ่มก่อให้เกิดการพัฒนา และเข้มแข็งสามารถพึ่งตนเองได้

ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษา คือ ให้มีการพิจารณาถึงคุณสมบัติของคณะกรรมการบริหารกลุ่มในการคัดเลือก จัดสรรบุคคลให้เหมาะสมกับตำแหน่งงานให้ได้มากที่สุด ซึ่งจะทำให้เกิดความโปร่งใสและเกิดประโยชน์แก่คนในชุมชน อีกทั้งสนับสนุนให้มีการดำเนินการพัฒนาศักยภาพของเยาวชนมาเข้าร่วมในกิจกรรมของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในแต่ละกิจกรรม ทำให้เกิดการพัฒนาคิดและสามารถทำงานร่วมกับผู้ใหญ่ได้ โดยมีการปลูกจิตสำนึกให้เกิดความหวังแห่งในบ้านเกิด เพื่อสืบทอดเจตนารมณ์ของผู้เฒ่าผู้แก่ที่ได้ปลูกฝังกันมาตั้งแต่ในอดีต อันจะนำไปสู่การสร้างสมาชิกของกลุ่มให้มีประสิทธิภาพในการทำงานต่อไป